

ARTIGA¹

OCTUBRE
2006

REVISTA D'ART I PENSAMENT CONTEMPORANI

RESUM TEMPORADA 2005/2006

UN "FLANEUR" DE LA MODERNITAT

Deia Susan Sontag que les fotografies són potser el més misteriós de tots els objectes que constitueixen i densifiquen el medi ambient que considerem modern.

Entenia que fotografiar era capturar l'experiència, a través de petits fragments. Aquest és un poder que té la fotografia: pot ser, a la vegada, un magnífic document i una obra d'art. Aquests dos qualificatius es poden aplicar a l'excel·lent exposició que es va muntar sobre l'obra del fotògraf Josep Maria Cañellas (Reus 1856- París 1902); una mostra que és el resultat d'un laboriós treball d'investigació realitzat per Anna Capella i Jaume Santaló. Cañellas era fins ara un complet desconegut, malgrat haver estat en relació amb alguns dels millors artistes espanyols que vivien a la capital francesa i haver arribat a tenir un gran taller en una de les millors zones de París, l'avinguda Wagram.

El punt de partida fou un àlbum de fotografies sobre la comarca de l'Alt Empordà fet per encàrrec de Josep Runaudonadeu, un home de negocis i polític republicà, que residia a París. La investigació que es va fer a París, Londres, Barcelona i Reus, va permetre reconstruir en part la seva biografia i sobretot reunir una part molt important de la seva producció.

CREACIÓ I EMPENTA A LES TERRES DE L'EBRE

L'art contemporani és un producte culturalment atractiu, però encara produeix la refracció en una part important de la població. En una societat en què la cultura i l'art són un producte més del mercat, susceptible de ser analitzat segons costos i beneficis —i massa sovint rèdits polítics—, d'entrada, la realitat de les Terres de l'Ebre no té un pes significatiu per permetre un còmput si més no quantitatiu de públic, programacions estables, una bona repercussió en els mitjans de comunicació, ni un mercat de l'art, que si bé existeix, és limitat i generalment conservador.

Tot i aquestes generalitats, comunes a altres llocs allunyats de centres com Barcelona, existeix una creativitat important que, malgrat els alts i baixos que sempre es donen, es manté vital. Col·loca artistes en els circuits galerístics forans —Manel Margalef o David Curto a ARCO, per posar un exemple— i endega propostes de qualitat que, de forma més o menys agosarada, se situen en el context de l'art del país i, alhora, volen ser un senyal d'atenció per a la pròpia societat del territori.

En aquest sentit, en els darrers anys Tortosa i

PIONER DE LA INSTANTÀNIA

Un moment rellevant en la història de la fotografia el va constituir l'avanç que representà el fet de realitzar fotografies instantànies, perquè va permetre treballar d'una forma més lliure i sobretot deixar pas a la subjectivitat, a la mirada lliure del fotògraf.

L'historiador britànic Ken Jacobson assenyala Cañellas com un dels primers en aprofitar aquest progrés. Instantànies urbanes de París i les més entranyables i importants per nosaltres, les realitzades a l'Alt Empordà, es poden veure en aquesta exposició. Les imatges de la capital francesa són més variades quant a representació de diferents classes socials, obres que ens recorden a les del *flâneur* Caillebotte. Com el pintor i col·leccionista francès, Cañellas era espectador, lector i registrador de l'ambient de la ciutat. Tal com assenyala Baudelaire en la seva obra "*El Pintor de la Vida Moderna*", el *flâneur* representà l'arquetip de la modernitat per la seva capacitat d'adoptar noves formes de percepció i noves formes de representació.

En les seves fotografies de l'Empordà, a part dels monuments i vistes de pobles, tingué un particular interès en les escenes de la vida quotidiana de caràcter popular. Un excel·lent document que es valora com un dels primers reportatges de caire social.

Amposta actuen a mena de pols de la creativitat al territori. A la primera, Leonardo Escoda ha estat emprenedor des de la seva feina a l'Escola d'Art, on s'ha mantingut una programació periòdica d'exposicions i s'han organitzat les jornades Art i Creativitat, amb creadors i pensadors de l'art d'àmbit estatal. També ha sabut aglutinar tot un seguit de nous creadors en exposicions col·lectives, amb motiu de la Primavera Fotogràfica o a "Deslocalitzacions", el juliol de 2004, consistent en intervencions en l'espai públic del mateix Escoda, David Curto, Rosa Curto, Jep Colomé o Pilar Lanau, entre d'altres. Aquestes iniciatives han vingut acompanyades per un suport significatiu —no sempre prou compromès— des de l'IMACT, la participació en la Xarxa Transversal, amb intervencions a l'edifici del mercat municipal, i l'impuls originat entorn al Festival Internacional de Teatre Entrecultures, dirigit per Ricard Salvat.

A Amposta és especialment dinàmica l'Escola d'Art i Disseny (ESARDI) i s'està apostant en les reformes del Museu del Montsià per tal de posicionar-se com a receptor d'un futur Centre d'Art Contemporani de la Generalitat a la ciutat, tot potenciant una biennial ja consolidada, basada en jurats de renom, un clar suport polític i la projecció més enllà del territori.

I FOTÒGRAF "D'ETUDE"

A més, Canyelles, és reconegut com un dels fotògrafs "*d'Etude*", més importants de la capital francesa. Així ho demostra l'exposició "*L'Art du nu au XIXe siècle. Le photographe et son modèle. Du nu académique au nu artistique. 1839-1914*" que se celebrà l'any 1997 a la Biblioteca Nacional de París.

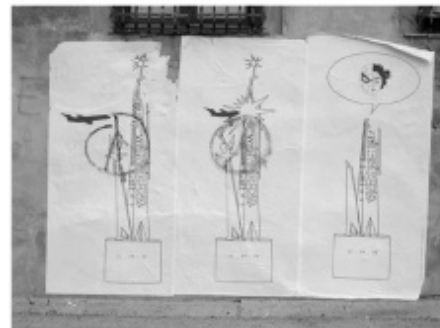
Fotografies de Cañellas formaven part dels arxius de Rodin, Josep Lluís Pellicer, Josep Maria Sert i Apel·les Mestres. Cañellas, a més de les imatges de dones, d'un acurat erotisme, feia fotografies de nens i d'animals que constituïen un bon repertori iconogràfic per als pintors, escultors i il·lustradors, a l'hora de realitzar les seves obres.

Antonio Salcedo Miliani

De tot això no se'n desprèn un panorama erm ni molt menys. Ara, sí mancat dels canals necessaris i del suport institucional —i també privat— que, atenent a totes les particularitats del territori, permeti capitalitzar —no substituir— tots aquests potencials creadors i emprenedors. Cal un centre d'art que pugui ser un pol de creació, d'atracció de pensament i d'educació per a l'art al territori, que redefinixi l'eterna dialèctica centre-perifèria i entri en la macrodinàmica de l'art del país. Això no serà pas possible sense una aposta política per la creació contemporània, intel·ligent, lluny de discursos improductius sobre capitalitats.

Ivan Favà Vives

UN PUNT DE REFERÈNCIA PER A L'ART DELS ANYS SETANTA A CATALUNYA

GALERIA ADRIÀ

La Galeria Adrià (Barcelona 1971-79) era parada obligada al carrer Consell de Cent, quan aquest s'estava convertint en el nucli principal de galeries d'art de la ciutat. La Gaspar, la René Metràs i l'Adrià, dibuixaren un triangle d'or que es va convertir en estrella de moltes puntes quan les sales van proliferar. A la sala Adrià, era fàcil entrar-hi, res no era distant, ni l'espai, ni el personal, ni les obres exposades que s'acostaven al públic amb els components de la figuració, la il·lustració, la crítica social, el to festiu de les inauguracions i les activitats que s'organitzaven.

La galeria va establir contractes amb artistes als quals pagava un sou i representava en exclusiva. Per moure la producció, va potenciar l'edició d'obra seriada, participà a fires i col·laborà amb les més importants galeries de l'estat. Ara podem veure que

hi van passar creadors consolidats del panorama artístic català: Ràfols Casamada, Hernández Pijuan i Josep Guinovart; i autors joves com: Sergi Aguilar, Serra de Rivera, Francesc Artigau, Miquel Vilà, Gerard Sala, Àngel Jové, Pep Duran Esteva o el grup valencià Boix, Heras i Armengol; alguns artistes espanyols i estrangers com Chassac, Canogar, Lucio Muñoz i Natalio Bayo. S'hi exposaren tendències abstractes: informalisme, expressionisme abstracte, minimalisme... i noves figuracions: realisme màgic, realisme social i pop.

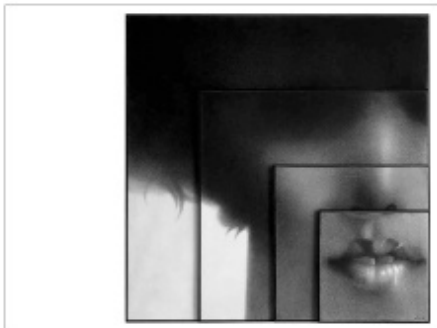
Qui hi havia darrere d'aquesta aventura comercial? Doncs Miquel Adrià, fundador i propietari, un aparellador ficat en negoci de construcció, aficionat a la pintura, que va veure, en el comerç de l'art, un negoci que podia créixer i calia modernitzar, adequar als canvis de mentalitat del final del franquisme i al creixement econòmic del país. Va fer un equip encapçalat pel director Francesc Mestre. En el moment d'expansió, va formar una societat i Lluís Bassat va tenir una forta presència en la promoció d'alguns artistes i en l'organització d'activitats.

La galeria va aportar una nova visió comercial, obrint-se més enllà de l'àmbit local i ampliant la clientela a capes professionals. Va protegir els seus artistes i els va donar llibertat en la creació. Va deixar espai a les dones artistes i als joves. Es va implicar en la lluita per la democràcia i prestà les seves parets a temes polítics i reivindicatius. També cal destacar l'edició de catàlegs i cartells. Quan va tancar, s'havien fet un centenar d'exposicions d'uns seixanta artistes als quals va facilitar l'entrada a importants col·leccions.

Aquesta exposició es deu a l'interès del Museu de Valls pel col·leccionisme privat i a la disponibilitat de la col·lecció i l'arxiu que Miquel Adrià ha conservat. Ell recorda aquells anys com els millors de la seva vida pel contacte amb artistes, galeristes, crítics i col·leccionistes. Amb el negoci va perdre diners però va fer una gran col·lecció que ara el recompensa i té la intenció de compartir.

Assumpta Rosés

Museu de Valls febrer-març 2006

Obra de Manuel Boix

Galeria Adrià. Instal·lació d'Artista Heitor

Instal·lació de Mayte Vieta. Fotografia de Martí Garcia Pérez

ELEGIA PER A LA PROVISIONALITAT DE LES COSES

MAYTE VIETA "La fragilitat del món" i "Cendres"

Escenes singulars: una petita carretera es vincla enmig de la rocalla d'un paisatge d'aspecte atlàntic; però més enllà del revolt el camí es perd, el paisatge es fon. On hi hauria d'haver l'horitzó i el cel, hi trobem només una superfície negra; com si darrere la corba caigués el teló. Una altra: una petita casa dèbilment il·luminada enmig d'un paisatge de capvespre. Al primer terme, un prat d'un vermell surreal, com en flames.

El treball de Mayte Vieta ha recalat a l'espai del Tinglado 2 de Tarragona amb les sèries "La fragilitat del món" i "Cendres". Les fotografies d'aquesta artista

s'han ocupat moltes vegades de l'indret. Sovint m'ha semblat que el seu treball podia relacionar-se amb la tradició pictòrica del paisatge. No pas el paisatge impressionista, fascinat per la instantaneïtat i l'efecte visual, sinó amb el paisatge que emfasitza la singularitat de l'indret, el que remet a l'experiència viscuda. En l'art de les darreres dècades, molts artistes han rastrejat per diversos camins la pista de Robert Smithson i s'han ocupat a bastament dels "no llocs". L'interès pels espais anònims, despersonalitzats, respon a les preocupacions centrals d'un temps marcat pel trànsit i el desarrelament. Des d'aquest punt de vista, les imatges que ens proposa Mayte Vieta semblen caminar a contracorrent.

En comptes d'espais sense identitat, ens proposa indrets singulars. Les seves fotografies semblen parlar-nos del lloc com a escenari d'allò viscut; del paisatge carregat d'energia evocadora. Es diria que

se'ns proposa una aproximació vivencial a l'indret. Veiem, a les projeccions del Tinglado 2, espais personals, rics en connotacions. Un banc sobre l'herba roja davant un mur de pedra, un vell casalot en runes devastat per les hores, un arbre estranyament vermell amb les arrels dins l'aigua; imatges totes elles que tenen poc d'anodines o neutres. Imatges que, amb la seva capacitat de fascinació i el seu to poètic ens parlen també de la temporalitat. El poema de Jaccottet que trobem només entrar ja ens ho adverteix: "no es viu gaire temps com els ocells, en l'evidència del cel". Com evocant la quimera fàustica de retenir l'instant, aquestes imatges tenen quelcom d'elegia. Tot el que veiem és provisional, fugisser, perible. Res no escapa al canvi. Insensat entestament per deturar l'instant el d'aquests ocells de bronze immòbils, enfilats en altíssimes escales.

Albert Macaya

TEMA DE FONTS. CENTRES D'ART CONTEMPORANI

UNA REFLEXIÓ SOBRE EL SISTEMA DE L'ART

Un dels canvis que la globalització ha provocat en el món de l'art afecta l'estètica de la recepció. Si en la modernitat es podia parlar d'un públic homogeni que seguia un ideal abstracte, ara ens trobem amb un públic fragmentat que, per davant de tot, busca un consum cultural global. Els responsables de les polítiques d'art internacionals ja fa temps que dissenyen els seus programes expositius i els nous projectes museogràfics en funció d'aquesta "persona ideal dins del nou capitalisme" que busca sempre allò nou, viatja d'un lloc a un altre i abandona els comportaments habituals.

Per la seva part, el Museu d'Art contemporani ha deixat de ser el *locus* de la tradició i la contemplació per convertir-se indistintament en un espectacle, en una promoció social, una arena per a processos d'acció sociocultural, una especulació, una corporació, una experiència i, alhora, una al·legoria per a la creació de formes de coneixement. Tot això paral·lelament a la proliferació de centres artístics i noves institucions que han consolidat el que s'anomena "el sistema de l'art", tot seguint els plantejaments del filòsof anglosaxó George Dickie.

Espanya, després del malson de la dictadura, no ha quedat al marge d'aquest "ecosistema" que ha fet possible l'eclosió de l'art en les societats avançades.

La imperiosa necessitat de sortir de l'ostracisme i la voluntat d'internacionalització han afavorit, ja des de l'inici de la dècada dels vuitanta, una vigorosa revitalització del "sistema de l'art". En allò que toca les institucions artístiques espanyoles, l'IVAM (Institut Valencià d'Art Modern) i el MNCARS (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía) han estat les primeres a apostar per la difusió i consolidació de l'art contemporani espanyol, en una via paral·lela a ARCO, fira que al llarg de vint-i cinc cites anuals s'ha autoinstituit com l'aconteixement central de l'art contemporani espanyol. En realitat tota ciutat que vulgui ocupar un lloc en la modernitat artística dins el "nou turisme cultural" ha reivindicat el seu museu d'art contemporani: Barcelona obrí el MACBA (Museu d'Art Contemporani de Barcelona) el 1997 amb l'objectiu de crear nous models curatorials que permetessin una manera diferent d'explicar i construir la història, establint un estret vincle entre passat i present. Van seguir-la Santiago de Compostela (CGAC, Centro Galego de Arte Contemporáneo), Las Palmas de Gran Canària (CAAM, Centro Atlántico de Arte Moderno), Sevilla (CAAC, Centro Andaluz de Arte Contemporáneo, Vigo (MARCO, Museo de Arte Contemporáneo de Vigo), Lleó (MUSAC, Museo de Arte Contemporáneo de Castilla y León), Bilbao (Museo Guggenheim), Màlaga (CAC, Centro de Arte Contemporáneo), Vitòria (Atrium), Granada (Centro José Guerrero), Castelló (EACC, Espai d'Art

Contemporani de Castelló) i Lleida (Centre d'Art La Panera), entre d'altres. En total, més de mig centenar de centres d'art contemporani que, lluny de ser meres sales d'exposicions temporals o receptacles per a col·leccions permanents, s'han convertit en vertaderes fàbriques d'art, dedicades a promoure'l i, sobretot, a dinamitzar la societat, el desenvolupament econòmic general i la regeneració (com en el cas del MACBA) urbana de les zones on els museus s'han aixecat.

A Catalunya, a part del MACBA, ens semblen especialment interessants projectes com la Fundació Tàpies, que pretén mostrar pràctiques artístiques complexes, situades al marge de les històries oficials o de la modernitat canònica, tot oferint una altra mirada sobre la cultura i la història, com a possibilitat crítica enfrontada als esdeveniments mediàtics i de masses. La producció de projectes artístics individuals és prioritària en altres centres com ara La Panera de Lleida, que veiem com un cas especialment interessant d'"institució perifèrica" útil per eixamplar progressivament la base social de la ciutat on s'ubica i, alhora, d'equilibrar el mapa artístic de Catalunya, en un il·loable intent que no tan sols cerca la descentralització, sinó que també lluita per consolidar un centre de referència propi dins del conjunt de l'estat espanyol.

Anna Maria Guasch

PLATAFORMA D'ARTISTES EN PRO D'UN CENTRE D'ART I CREACIÓ CONTEMPORÀNIA A LA CHARTREUSE – TARRAGONA

LA XARXA DE CENTRES DE CULTURA I ART CONTEMPORANI DESCENTRALITZATS DE BARCELONA, AVANÇA.

A la demarcació de Tarragona tenim a Reus Cal Massó amb les obres en marxa; a Amposta, localització, pressupost i projecte; a Bellmunt del Priorat, una iniciativa pionera i prometedora; a Tarragona, promeses i un moviment potent que ha aconseguit cohesionar i comprometre un ampli col·lectiu que no tenim intenció de callar fins a veure fets realitat els nostres objectius.

Preàmbul del comunicat de l'1 de maig de 2006

La Plataforma d'Artistes és la veu que representa a un ampli sector de professionals de la creació de la demarcació de Tarragona. La Plataforma engloba: arts visuals, dansa, arts escèniques, música, disseny, crítica... així com estudiants d'aquestes disciplines i públic afí a les mateixes. La Plataforma és, doncs, un instrument de la ciutadania per donar a conèixer a les institucions quines són les necessitats i les demandes d'aquesta.

Tarragona vol i necessita un Centre d'Art i Creació Contemporània, i així ho denota el fet que la Plataforma no ha parat de rebre nous suports i adhesions. La Char3 no és un caprici sinó una necessitat del sector per treballar i avançar al mateix ritme que ho fan altres comunitats de creatius en ciutats de Catalunya i l'estat.

Immersos en l'anomenada societat del coneixement, la qualitat del pensament i la producció en imatge, so i multimèdia, i el desenvolupament d'espais i xarxes estables per a la promoció i difusió d'aquests, són el valor afegit que fa d'una economia una realitat competitiva en tots els àmbits.

La Plataforma és simplement la veu del temps, el temps no té marxa enrere. La música sonarà, les imatges es mouran, les idees canviaran el paisatge. En aquest context, és responsabilitat de les institucions acomplir les seves promeses polítiques i atendre les nostres demandes: un projecte, un calendari i un pressupost per un Centre d'Art i Creació Contemporània a Tarragona. Els artistes d'aquesta ciutat, i de tota la comarca, creiem que ja es hora que es reconegui i es respecti la nostra feina, i que, sobretot, se'ns tingui presents per a l'evolució i el creixement econòmic i cultural de la demarcació.

EXPOSICIONS DESTACADES TEMPORADA 2005/2006

Joan ILL

Museu D'Art i Història de Reus i Galeria Antoni Pinyol
Dates: juny - setembre 2006

Al Museu, resum 1993 i 2006 on reflecteix interès per l'abstracció, diàleg entre la matèria i el buit i simbolització de temes referits a la natura. La videoinstal·lació "Impluvium", capta un espai similar a algunes composicions abstractes: el carrer, la paret, la porta i la finestra d'una casa, espai que acull una acció repetida: una dona rega el carrer com es feia abans per contenir la pols, una acció d'efecte efímer i obligada repetició com el mite de Sísif o els treballs de Penèlope. A la galeria Pinyol mostra obres amb una tècnica mixta de pintura i fotografia, el que anomena digigrafies sobre tela; obres entre l'abstracció i el paisatge on l'espai és, altre cop, protagonista.

Obre, que entri l'ombra

Eva Moreno / Gerard Gil. Sala dels serveis Territorials de Cultura a Tarragona. Dates: març - abril 2006

La interdependència de contraris: llum i foscor, tancament i obertura, positiu i negatiu, és darrere de les imatges acurades i del to de misteri en les obres d'aquesta parella d'autors. L'exposició consta d'un recull de fotografies i un vídeo realitzats en una estada al Japó l'estiu del 2004. A destacar el vídeo "Puertas" on unes dobles portes corredisses i l'espai intermedi són utilitzats com a escena d'una seqüència cinematogràfica centrada en el moviment d'obrir i tancar les portes (*fusuma*) que situa l'espectador a l'expectativa de personatges o accions que no arribaran. Els elements expressius són: el disseny minimalista de les portes, el joc de llum i penombra, l'espai buit i el moviment reiteratiu.

Premi Salou de recerca pictòrica

Torre Vella de Salou. Dates: setembre - octubre 2006

Com indica el seu nom, la biennial té per objectiu estimular la pervivència de la pintura, si bé promou l'experimentació i la fusió de diferents tècniques, materials, procediments i suports. Té l'interès afegit de ser un concurs ben dotat, amb un primer premi de 6000 euros i la peculiaritat de tenir el patrocini d'un generós mecenes, l'industrial J. Rubio.

L'exposició dels finalistes es caracteritza per la confluència de treballs de qualitat plàstica i rigor tècnic. Els guanyadors d'aquesta edició són: José Carlos Balanza, Manel Margalef i Ana Sánchez. Tots ells ben coneguts pel seu treball a la zona del Camp on han exposat regularment.

Mar blanca Dolors Puigdemont

Museu d'Art Modern Tarragona / Galeria Pinyol, Reus
Dates: març - abril 2006

Instal·lacions i objectes de roba manipulada i pintada en l'exposició dedicada al mar on destaca el gran mural *mar blanca*, clam pel desastre del *chapapote*. Obres que són, no pas denúncia, sinó invocació positiva, recerca de llum i sanació; màgia blanca, bellesa restauradora, com ha estat tan sovint l'art. A la galeria Pinyol, un altre vesant del seu treball, tècniques i materials semblants s'organitzen en estructures arquitectòniques de valor simbòlic: portes, finestres, balcons.

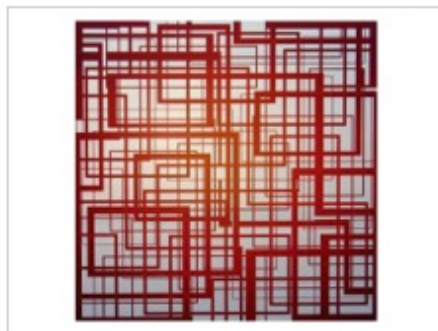

Marc Llacuna / Hank de Ricco

Galeria ARTLOFT, Reus. Dates: maig - juny 2006

Confluència de dos treballs d'arrel geomètrica, Marc Llacuna treballa pintures amb construccions laberíntiques creades pel moviment de línies de trajecte rectangular sobre un fons sensibilitzat. Sensació de profunditat, acurades combinatòries de color i un efecte ambigu d'estabilitat i moviment.

Hank de Ricco és un escultor que presenta un treball recent: uns relleus de paret en forma bàsica d'ovals, amb el centre buit, construïts amb estrats de fusta laminada deixant franges de tons diferents, com a record de seqüències o episodis de creixement.

De cos absent Ester Ferrando

Museu d'Art Modern de Tarragona
Dates: maig - juny 2006

Després de guanyar la Biennial d'Art 2004, l'Ester presentà una individual al museu. Unitària instal·lació sobre el tema recurrent en la seva producció última: el bany. Vist com un espai d'intimitat, de purificació, ritual de retrobament amb la llum i el so interior.

L'obra d'aquesta exposició se situa temporalment després del bany, amb aigua, llum, bombolles i sabó. Sabó que pren forma humana durant l'instant aturat, dilatat. El que ha estat, és per sempre.

Gemma Clofent

Antic Ajuntament de Tarragona. Gener - febrer 2006

Gemma Clofent brilla entre les fotògrafes-artistes catalanes més creatives i professionals. Sempre fidel a unes premisses molt personals, sempre en estat de recerca. L'exposició va mostrar el seu treball sobre espais marginals, suburbans, rurals en trànsit de requalificació. Ni naturals ni urbanitzats, llocs de frontera en un paisatge que perd la memòria. Tècnica i presentació impecables, conceptes estètics rigorosos.

Paisatges de la memòria

Teresa Salcedo Galeria ARTLOFT, Reus

Dates: desembre 2005 - gener 2006

Paisatges imaginaris en els límits de la terra, l'aire i l'aigua, presentats a vista d'ocell, traçant el darrer vol sobre un territori que desapareixerà al mateix moment que s'apagui la mirada que el fa present.

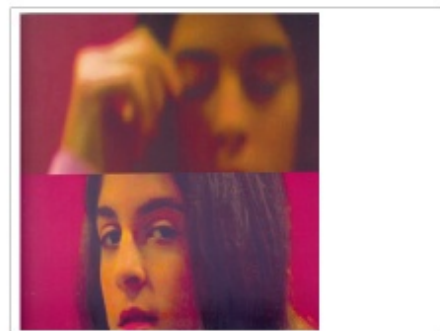
Es mou entre l'expressió de fragments atmosfèrics aquosos i l'abstracció que arriba a frec d'es-pais minimalistes d'energia continguda. Tècnica i habilitat a destacar, ja que atorga verisme i qualitat comunicativa a una obra austera, estètica i reflexiva.

Gli Strumenti dell'arte

Salvador Juanpere Espai VolART Barcelona

Dates: febrer - abril 2006

L'escultor de Vilaplana ha exposat els seus treballs recents en els quals pren com a imatge i objecte de l'art, les eines que utilitza per treballar. Perfectes rèpliques en fusta de trepants, polidores, serjants, carretons, etc., converteixen els instruments en símbols del treball i pròtesis per a la creativitat, situant-les en la categoria d'imatges, conceptes, instruments integrats i transmutats en l'obra mateixa. El temps, els materials, els elements marginals de l'obra d'art, com ara els títols, són altres nuclis de pensament d'on parteixen les escultures o instal·lacions.

Fatal frames Marcel Pey

Antic Ajuntament Tarragona

Dates: desembre 2005 - gener 2006

Llarg silenciament, 1989 era la data de la darrera exposició individual de Marcel Pey a Tarragona. La cosa demostra que no hem anat bé. Durant el tombant d'any, a l'Antic Ajuntament, el reconegut pintor-fotògraf, manipulador d'imatges, cineasta, video creador i poeta, es va retrobar amb la seva ciutat, artísticament, volem dir. Amb les seves composicions amb imatges ben característiques, tretes del món del cinema, la publicitat i els *mass media*. Misteri, violència, fascinació per la bellesa que s'acosta a l'horrible, a allò fora de control. En un ambient de metròpoli capitalista: nocturn, consumista, artificial, violent, perillós, atractiu.

Horitzons Priorat Josep Icart

Celler Cols de l'Obac, Gratallops, juny - agost 2006.

Museu d'Art Modern Tarragona. Setembre - octubre 2006

L'artista formà part del grup que va renovar a Tarragona els llenguatges artístics de la postguerra, introduint l'informalisme i l'abstracció. Van confluïr Lluís Moret, Ramon Ferran, Mariano Rubio, Pasqual Fort i, especialment, Gonzalo Lindín que és un referent molt clar de l'estil de Josep Icart. Aquesta antològica mostra l'ample producció, una abstracció d'arrel figurativa, la importància del gest i el color en un pintor molt tècnic.

Les exposicions i els catàlegs són un pas en la revisió i documentació dels artistes dels seixanta-setanta, massa oblidats.

Give love, not advice

Pep Anton Clua Capella Sant Roc. Valls

Dates: desembre 2005 - febrer 2006

Video instal·lació en la qual diversos monitors i una banda sonora ens situen en un espai inquietant. Les imatges d'uns nens jugant confiadament estan preses des d'un punt de vista que correspon a algú que observa d'amagat, movent-se com un caçador entorn una presa o a algú que deambula entre espais foscos, perdut entre la vegetació d'un exterior i que no encerta el camí per arribar a un destí evident. Un cop més les aparences poden enganyar i la repetició infinita de la seqüència no ens aclarirà el misteri ni ens tranquil·litzarà davant l'evidència que "alguna cosa està a punt de succeir".

RESUM TEMPORADA

REUS I L'ART AL CARRER

Al final de l'any passat es va inaugurar a la Sala Reus, del Museu d'Art i Història, una exposició que duia per títol "Art al carrer". A la mostra es podien veure dibuixos, esbossos, maquetes i fotografies dels projectes de cinc artistes que tenen instal·lades obres –allò que sovint s'anomena escultura urbana o escultura pública– als carrers de la ciutat. Es tractava, en aquell cas, de documentar algunes de les darreres peces que el ciutadà pot trobar al seu abast, tot circulant i passejant pel carrer. Les obres i els autors als que es feia referència eren el *Nucli*, de Salvador Juanpere, situat a la plaça del Nucli; *De l'inici a l'infinít*, una obra encara no instal·lada, de Manel Llauredó,

que ha d'anar a la plaça del Baluard; el *Cos de llum*, de Jaume Plensa, al carrer de l'Escorxador, davant de la Biblioteca Central Xavier Amorós; *L'alçament d'una partida*, de Francesc Vidal, conjunt de peces situades al terra davant del Teatre Bartrina; i el *Punt de fuga per a una situació irreversible*, de Rufino Mesa, al carrer de Mallorca, davant del Pavelló Olímpic Municipal.

Actualment s'està elaborant un pla d'escultures i d'intervencions artístiques als espais públics de Reus que pretén dibuixar unes línies mestres generals, uns conceptes bàsics, unes estratègies adequades, uns objectius prioritaris, una tria d'espais idonis i una selecció d'artistes adients, que permetin dotar a la ciutat d'un conjunt d'escultures públiques que

responguin a la sensibilitat i al pensament contemporanis.

Tot plegat fa pensar que, si bé malauradament Reus no disposa encara d'un Centre d'Art Contemporani –centre d'estudis, de recerca, de difusió, de producció i/o d'exposició– a l'alçada del que la ciutat mereix i que, com a mínim, es pugui comparar amb els d'altres ciutats del nostre país, existeix la possibilitat d'anar bastint un conjunt d'escultures i d'intervencions artístiques que ajudin a configurar una imatge determinada de l'espai públic i que donin testimoni de la voluntat de connectar amb el present de l'art modern i contemporani. Veurem com acaba tot plegat.

Abel Figueres

TARRAGONA PIXELADA

El territori de les arts digitals, s'ha engegat a les comarques de Tarragona. Presenta, però, una imatge encara pixelada. En els darrers quatre anys han aparegut, del no-res, escenaris que donen visibilitat i un cert sentit de grup als artistes que des del sud de Catalunya treballen el vídeo-art, les instal·lacions digitals interactives o bé les sessions de música electrònica amb projeccions d'imatges digitals. En són exemple la mostra de creadors visuals "Ciclops" a Reus i Tarragona (www.inoutproduccions.org/ciclops/ciclops.html), el festival de vídeo creació "Strobe" a Amposta (www.amposta.es/strobe), la mostra de vídeo creació "projectART" (<http://cultura.gencat.net/sit/projectart.htm>) a Reus i Tarragona, o bé el festival de música electrònica i creació visual "Art-e" a Tarragona (www.festivalart-e.com). Al darrere d'aquestes activitats hi ha, fonamentalment, joves que més enllà de moure's en l'escenari de la cultura de club, intenten donar un pas més per reconèixer-se i dignificar-se com a artistes.

Cal, però, que una part d'aquesta generació faci un salt qualitatiu que permeti aprofundir en la seva obra i difondre-la més enllà de les nostres comarques. El model associatiu, amb suport institucional, que ha

marcat aquesta arrancada, difícilment pot donar més de si. L'agitació, gairebé heroica, que han empès aquest any joves com Blai Mesa i el col·lectiu InOut, entre d'altres, ha de donar pas a estructures més fermes. La necessitat d'un Centre d'Art realment ambiciós, com molts esperem del projecte de la Chartreuse, és indiscutible. Un laboratori digital al servei dels creadors és una funció obligada d'aquest nou Centre d'Art, junt amb les tasques d'arxiu i exposició de les seves obres, amb formats ambiciosos i emetents a la seva especificitat. Altres projectes com l'Espai d'Arts Visuals d'Amposta o la proposta del Priorat Centre d'Art (el nostre Black Mountain College digital?) han d'enllaçar-se amb aquest Centre, que no poden suplir per ells sols.

Els noms dels nostres artistes digitals ultrapassen les possibilitats d'aquest article. Marcel Pey (Cardona, 1948) (<http://www.tinet.org/~mpey/>) formaria part dels pioners que treballen ja fa temps el mitjà.

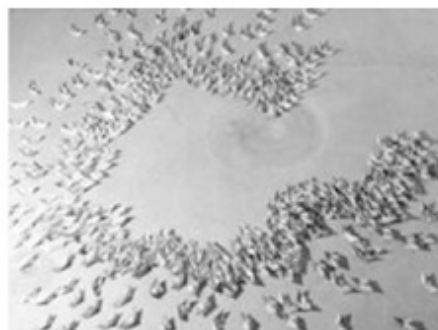
Leonardo Escoda (Tortosa, 1956) seria un exemple d'un artista que després d'una llarga trajectòria en les arts plàstiques, amb "*Fer Negre*" (2005) s'atansa al vídeo-art captivat per les possibilitats de fusió de diversos llenguatges plàstics, musicals i poètics.

Tota l'obra d'Alfred Porres (Amposta, 1967) (www.alfredporrespla.org) es centra en aquests nous formats, als quals dota d'una enorme intensitat

comunicativa. Amb tot, la seva formació acadèmica girà al voltant de la pintura, que ell reconeix en l'hàbit de retornar infinitament a les seves obres fins que les considera despullades de tot allò que pugui ser gratuït. Peces com "*de Fronteres i Pastres*" (2002) o "*cosmÈTICA*" (2005) ens obliguen a reflexionar sobre la nostra relació amb les imatges dels *mass media*, l'altre i la seva re-presentació. Una obra artística que es nodreix directament de la seva realitat com a professor de secundària en una aula d'acollida per a immigrants, en la qual treballa precisament el vídeo per tal de donar visibilitat a aquells que la comunitat els la nega.

Entre la generació més jove, formada en el disseny i els mitjans digitals trobem el col·lectiu Kemdefer (www.kemdefer.com). La seva pàgina web, irreverent i imaginativa, és el millor exemple de net-art que coneixem a les nostres comarques. Ells són, també, els responsables del disseny dels webs de difusió de l'obra d'altres artistes com ara (www.jordiabello.com) o (www.barcelonabombay.com). Han presentat, també, instal·lacions interactives plenes de ludisme i de domini gràfic i tecnològic com "*Tunéame*" (2005) o "*Gest*" (2006).

Francesc Perramon

Fotogrames del vídeo "De Fronteres i Pastres", d'Alfred Porres

ESDEVENIMENTS ARTÍSTICS O L'ART DE L'ESDEVENIMENT

Assistim a una constant proliferació de ciutats que aposten per acollir una biennial d'art contemporani com a presa de pols de la creació nacional o internacional. Fent un repàs a la temporada, destaquen les celebrades a Venècia, Tirana, Lió, Istanbul, Yokohama, Berlín, l'Havana, Dakar i Sidney; reunint, amb una freqüència alarmant, una mateixa llista globalitzada d'artistes que han fet de la transhumància la seva forma habitual d'exhibició, finançament i vida. A més a més, d'aquesta homogeneïtzació del panorama internacional se'n ressent la facultat d'innovació de l'art i, més acusadament, la seva capacitat de transgressió.

Tot i això, si bé seria agosarat dir que aquest tipus d'esdeveniments faciliten la comprensió de l'art contemporani, el cert és que col·laboren a bastament en la seva difusió. No en va, aquest és un dels principals objectius que es despenja del plantejament de la vuitena edició de la biennale de Lió -a cura de Nicolas Borriaud i Jérôme Sans-: perquè, a diferència de la tendència generalitzada, va mantenir l'escala humana organitzant-se de forma molt controlada en cinc punts de la ciutat entorn de l'antic magatzem de sucre, La Sucrière; però també perquè, com el seu títol apuntava, *Expérience de la durée* centrava l'interès

en afavorir que els espectadors visquessin una experiència real. No es tractava de cedir la paraula a la realitat des del documental o combatre-la des de l'activisme aferriat, sinó de concebre l'obra d'art com un esdeveniment que succeeix en el temps: construir l'espai o les condicions necessàries per propiciar un exercici d'experimentació que sedueixi el visitant, bé convidant-lo a presenciar el procés de producció, bé fent-lo particip del mateix. De fet, aquesta interacció amb el públic constitueix la premissa central de l'anomenada estètica relacional de la qual Borriaud n'és el principal postulator.

Marcaven el ritme de la biennial una gran quantitat d'instal·lacions protagonitzades pels conceptes de temporalitat i procés, com *Flying Rats*, de Kader Attia -recreació d'un pati d'escola dins una gegantina gàbia de coloms on els nens, esculpits en gra, eren lentament devorats pels ocells- o *Sleep*, d'Andy Warhol -famosa projecció del son del poeta John Giorno durant sis hores.

Destacaven, però, aquells penetrables que plantejaven a l'espectador la possibilitat d'endinsar-s'hi per percebre diferents distorsions de l'espai, del tipus *Half the Air in a Given Space*, de Martin Creed -habitació que calia travessar salvant el mar de globus

que l'omplia a vessar- o *Lee 1211*, d'Ann Veronica Janssens -recinte inundat d'una espessa boira artificial que n'impedia la visibilitat-; així com d'altres intervencions que requerien de la complicitat del públic, per exemple a *Adorno was wrong with his idea about art*, d'Erwin Wurm, s'oferien diverses planxes de conglomerat amb les instruccions per portar a terme les seves simpàtiques escultures d'un minut, o bé Yoko Ono posava a disposició del visitant una col·lecció de postals que incloïen senzilles indicacions per realitzar un mateix petites accions Fluxus a discreció.

D'aquesta manera, l'aspecte lúdic, que no l'esbarjo banal, i la presència dels exdirectors del Palais de Tokyo com a comissaris van ser, a Lió, els trets distintius que totes les biennals cerquen per provar de sobreviure dins l'amalgama de certàmens-espectacle en què s'ha convertit el terreny artístic internacional. En els propers mesos caldrà estar pendents d'una nova llista alhora aclaparadora i recomanable encapçalada per Singapur, Xangai, São Paulo, Taipei, el Caire, Auckland, Kassel, Münster o Montreal.

Cèlia del Diego Thomas

"La Sucrière", intervenció de Michael Lis

Martin Creed, "Half the Air in a Given Space"

MIRADA EXTERIOR BARCELONA OCTUBRE 2006

INICIADA JA LA NOVA TEMPORADA LABORAL DESPRÉS DE L'HABITUAL DESCANS ESTIVAL, ESPAIS, CENTRES I MUSEUS S'AFANYEN PER PRESENTAR LA SEVA PROGRAMACIÓ.

Nous projectes, convocatòries i exposicions omplen la ciutat d'una oferta artística on tenen cabuda les propostes més dispars a fi de satisfer l'espectador més inquiet.

Des d'artistes clàssics com Palazuelo al MACBA fins a formats expositius en forma d'un pòster que et pots endur, com els que presenta el CASM. D'entre la varietat d'esdeveniments que es poden viure a la ciutat de Barcelona, aquesta n'és una petita selecció; una possible ruta per algunes de les mostres més singulars.

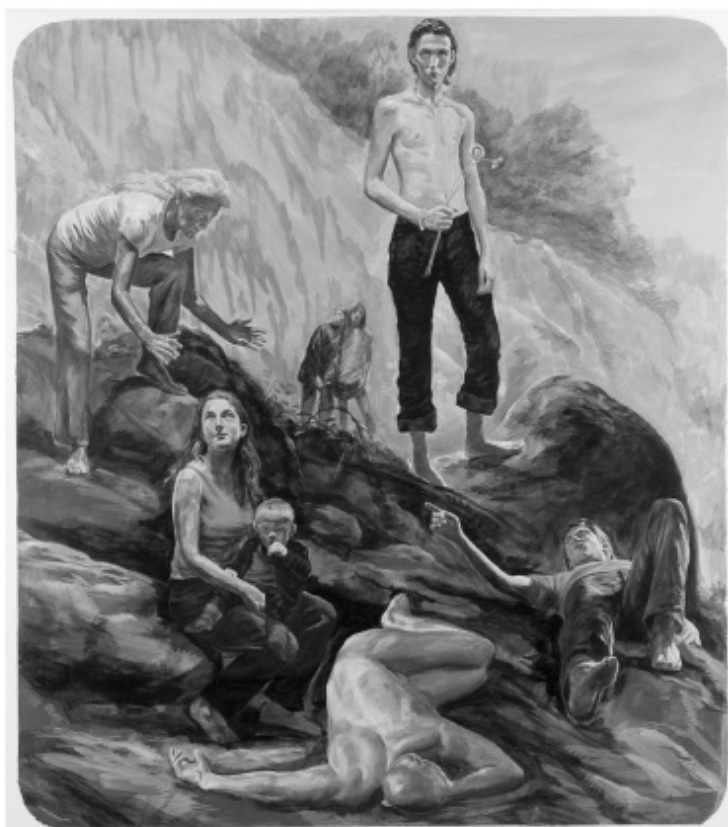
Muntean/Rosenblum

Centre d'Art Santa Mònica (CASM)

Del 6 d'octubre al 3 de desembre.

Comissari: Frederic Montornès

Coincidint amb la mostra retrospectiva que dedica el Museu d'Art Contemporani de Castellà i Lleó (MUSAC) a aquesta parella artística formada per Markus Muntean i Adi Rosenblum, el centre presenta algunes de les seves pintures que, amb la incorporació del text escrit, desenvolupen una reflexió sobre la deriva generacional en la qual es veuen sotmesos els personatges que poblen les escenes. Unes obres que parteixen d'una tècnica tradicional, com veurem en les disposicions clàssiques de perspectiva i composició, i fins i tot en adoptar iconografia derivada de l'imaginari religiós, i que estan immerses en una atmosfera propera a la irrealitat, subtilment lligades amb un cert aire de contenció emocional. Una oportunitat de luxe per veure l'obra d'aquests artistes amb una destacada presència de les més reconegudes col·leccions i dels centres artístics internacionals.

THE SKY WAS PALE, IN THE DISTANCE ONE COULD SEE THE FAINT OUTLINES OF MOUNTAINS. ONLY ONE HAD A LIT ONE'S MIRRORS, BUT WHO WAS THAT?

CMYK: Un projecte d'exposicions latents

Centre cívic Can Felipa

De l'11 d'octubre a l'11 de novembre

Comissari: Ferran El Otro

A l'escena més jove de la ciutat, qui no coneix Ferran El Otro? Ara, presenta un projecte que visualitza, partint dels treballs preseleccionats a la convocatòria Can Felipa 2006, la conceptualització del material documental dels portfolis artístics per analitzar els diferents recursos i elements gràfics que s'utilitzen per difondre continguts. Un exercici de recerca en l'àmbit comunicatiu més funcional.

Pequeños dramas sutiles

Santiago Vich Corner 01. Outlet. Espai Cultural Caja Madrid

Del 12 de setembre al 22 d'octubre

Comissaris: Cèlia del Diego i Cristian Añó

Amb la present instal·lació de Santiago Vich, tanca el cicle d'exposicions a l'aparador que fa cantonada a la seu de l'Espai Cultural Caja Madrid. Amb el subtítol d'"Outlet", l'artista presenta un dels seus darrers treballs que parteix de la trama d'algunes de les seves vivències professionals com a dependent de tres botigues de Barcelona. Iròniques converses que, rere situacions irrellevants o absurdes, revelen petits drames quotidians.

Ràdio S.I.S. (Sistemes d'Inocualació Sonora)

Espai Eart. Experimentem amb l'Art.

De l'1 d'octubre al 17 de desembre.

Projecte de David Armengol i José Antonio Delgado.

És una de les propostes dins del programa d'activitats radiofòniques d'"Hem pres la ràdio!", el projecte que Jorge Luís Marzo presenta dins la Programació Àudio del CASM. A "Ràdio S.I.S." l'usuari comptarà amb les prestacions de la sala d'exposicions, tot i que adaptades a una recepció sonora i propera. Una apropiació dels mitjans radiofònics per tal de generar un espai d'exposició oberta a l'experimentació sonora, on el format de la ràdio passa a ser una plataforma de creació, presentació i reflexió sobre el fet expositiu.

Articles de Bea Espejo

ESCRIT D'ARTISTA

Biennal de Tarragona 2006. Al Museu d'Art Modern i durant els mesos de juliol i agost hem pogut veure els finalistes i premiats del darrer certamen. Han rebut els primers premis els artistes Kribi Heral i Javier Muro. S'han atorgat accèssits a Lúcia Pérez i Àngel Pomerol, i han merescut menció honorífica Rufino Mesa i José Medina Galeote. Artiga ha convidat un dels artistes guardonats, Àngel Pomerol, a comentar-nos el seu treball.

L'art com a contingència

El motiu perquè escric aquest text és perquè m'ha estat atorgat l'accèssit de pintura en la darrera edició del premi Tapiró de pintura que, conjuntament amb el premi Julio Antonio d'escultura, són convocats cada dos anys per la Diputació de Tarragona. L'obra premiada ha estat exposada durant els mesos d'estiu al Museu d'Art Modern, així com la resta de les obres seleccionades i premiades. Com sempre i encara que soni a excusa, quan vols comentar una obra pròpia, l'únic que queda present en darrera instància són les seves mancances.

Per a tots aquells que no l'hagueu vista i vulgueu llegir aquest article, us faré una breu descripció de l'obra. Aquesta peça té com a suport cinc expositors de postals que, penjats de la paret, ocupen un espai de 195x120 cm, contenint els expositors 105 caselles (potser és millor dir "apartaments") on anirien les postals destinades a la venda però en aquest cas les postals han estat substituïdes per unes fotografies i un reguitzell de dibuixos realitzats amb tècniques de fotogravat a partir de la fotografia primigènia. En les caselles dels expositors s'han col·locat un seguit d'imatges de la mida d'una postal, combinades aleatòriament, deixant també algunes caselles buides.

Algunes imatges estan impreses sobre acetats transparents que deixen entreveure l'estructura de l'expositor.

La fotografia original va ser realitzada ja fa uns anys a les Rambles de Barcelona en un quiosc de venda de cases de pardals. La disposició i el farciment de les cases remet inevitablement i empàtica al problema de l'habitatge i sempre he pensat que aquesta fotografia conté un poder hipnòtic concret i és que, a part de la seriació de la proliferació de cases construïdes a imitació de les cases humanes, aquesta atracció és causada pel ritme que provoquen els forats circulars que serveixen d'entrada als pardals i que, per contrast de la seva negritud estableixen dintre de la composició un ritme dinàmic, un moviment constant, com si els habitatges estiguessin en una constel·lació d'estels negres, dins una imatge cosmogònica, que d'alguna manera relaciona les cases, transportant-les metafòricament a "la casa" que vol esdevenir un lloc existencial per viure-hi. Les distorsions realitzades mitjançant tècniques de fotogravat a partir de la fotografia original pretenen donar més importància cada vegada als forats mentre les cases com a ens físic van desapareixent; però aquesta desintegració potser queda amagada per altres elements i és que les dimensions de tota la peça i el fet que sigui una composició modular pot provocar que l'obra no s'entengui d'una manera global, ja que l'atracció de les petites imatges convida a aproximar-se a elles, fixant-se en cada una, fent saltar la mirada d'una a una altra, és a dir, interactuant cada peça amb les dels costats.

L'estabilitat que dona l'estructura modular de l'expositor queda contrastada per la força individual de cada una de les petites peces i això provoca un cert desencís, un neguit assossegat, ja que, com

haviem dit abans, no es pot abastar la peça com un tot. Així mateix, els diferents estadis del procés de desaparició del model, si estiguessin exposats individualment, potser provocarien un lligam més evident amb la casa integrada en el cosmos, però en estar exposades en un nombre tan gran pot provocar cert excés, desànim, fatiga i pèrdua de la càrrega conceptual que va endegar l'obra, però, en definitiva i pels materials utilitzats, l'obra parla d'un món molt fràgil.

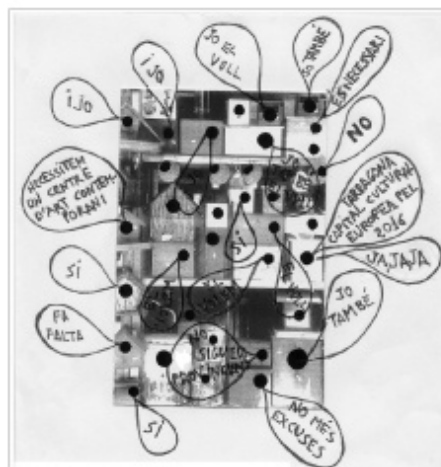
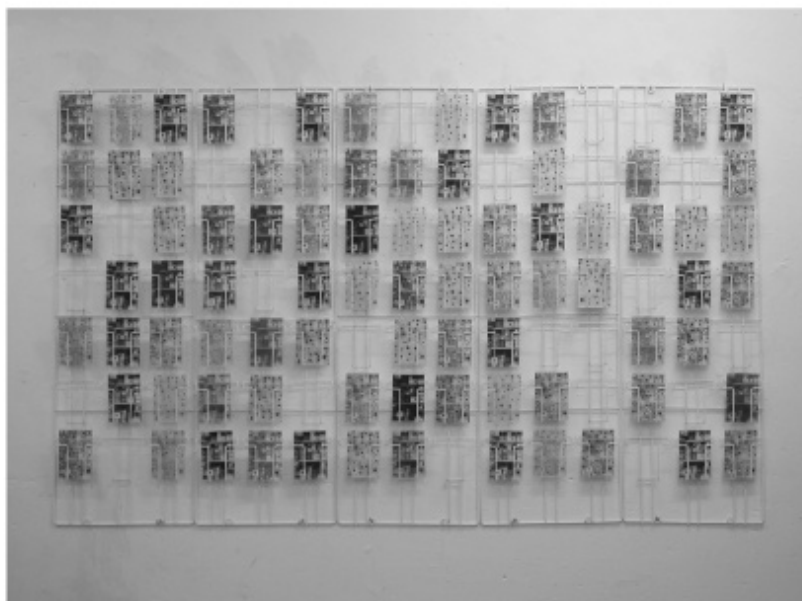
A més, resulta paradoxal que una obra pretesament carregada de referents contemporanis es converteixi ràpidament en vestigi d'una època passada, és a dir, es torni història i dic això perquè aquestes parades plenes de moixoneres situades a les Rambles de Barcelona desapareixen a partir del gener de 2007 a causa de les remodelacions estètiques previstes per l'Ajuntament, per la qual cosa és possible que l'interès d'aquesta obra d'aquí a uns anys sigui, principalment, el referent històric.

Parlant en clau filosòfica i molt a contracor es converteix això en una manera de donar la raó al Sr. Hegel que deia que l'art ja no tindrà en el futur les pretensions sublimes de segles passats i l'únic que li podrà donar interès serà parlar de les contingències d'un temps, d'una època, és a dir, fer història.

Àngel Pomerol

Octubre de 2006

PS: I per acabar aquest escrit voldria de manera contundent, manifestar que si Tarragona no té un centre d'art contemporani, això és responsabilitat del seu equip consistorial, aquest és el que ha de tirar endavant la proposta i resoldre totes les dificultats, i amb més motiu quan és aquest equip el que ha demanat la capitalitat cultural europea per l'any 2016.

L'ART MIRA EL CAMP

EL PROGRAMA REPRESENTACIONS RURALS CONTEMPORÀNIES REFLEXIONA A NULLES (ALT CAMP) ENTORN DE LES TRANSFORMACIONS DE L'ÀMBIT RURAL

Cada dimarts al matí, un grup de dones grans de Nulles, a l'Alt Camp, s'apleguen a la sala municipal d'exposicions per seguir una sessió de gimnàstica.

El novembre del 2005, aviat farà un any, aquesta rutina va tenir una companyia inusitada: una vintena d'obres signades per noms rellevants de l'art contemporani, com Xavier Ribas, Peter Piller, Asier Mendizábal, Gemma Clofent, Miguel Ángel Tornero o Daniel García Andújar.

La instantània d'aquest contrast –les dones envoltades de fotografies i vídeos propis d'un context de museu o de galeria d'art–, esdevé una metàfora

sorprenent, per inesperada, del que pretén ser el programa Representacions Rurals Contemporànies: una proposta per vincular les pràctiques artístiques actuals amb l'àmbit rural. Molt especialment quan aquest àmbit afronta un canvi estructural profund en tots els ordres. Nulles, el municipi que allotja el projecte, se situa com a paradigma del món rural en transformació. La qüestió és, doncs, oferir des d'aquí una visió general de com la cultura observa els canvis d'una part essencial de la nostra societat.

La primera edició de Representacions Rurals Contemporànies va tenir lloc al centre cultural de Nulles entre el 4 i el 27 de novembre del 2005.

L'exposició esmentada a l'inici constituïa l'eix central de l'esdeveniment. Les obres exhibides representaven l'entorn rural des de diferents enfocaments, amb la constant d'oferir sempre una lectura crítica respecte a qüestions com la mutació paisatgística, l'abandonament, la depredació immobiliària, la relació camp-ciutat o les tensions socials.

Amb tot, la part del programa que va suscitar més atenció va ser el cicle de debats, a raó d'un cada dissabte. Les taules rodones van encreuar les veus plurals d'escriptors i sindicalistes agraris, artistes i geògrafs, ecologistes i representants institucionals. El centenar llarg d'assistents per debat –en un poble de 364 censats– demostra l'interès d'aquesta mena d'iniciatives quan l'objecte del diàleg és la realitat mateixa en la qual té lloc.

L'esdeveniment es completà amb una petita mostra de cinema i un punt de documentació, entès com a embrió d'una futura biblioteca entorn els aspectes culturals del món rural.

Ara per ara, Representacions Rurals Contemporànies és un projecte obert que continua nodrint-se amb accions com la futura presentació d'una pàgina web i, sobretot, la recerca constant de noves propostes que puguin formar part d'una futura edició, probablement el 2007.

Albert Martínez López Amor

En aquesta pàgina: fotografies d'Albert Martínez López Amor | Coberta: imatge de l'exposició "De nos absens" d'Enric Ferrandó (Nilschik Fotografis).

Patrocinen:

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Producció:

inouti
produccions

Dedits:

ARTIGA

Direcció: Assumpta Ródis
Consell de redacció: Colla del Diego, Ivan
Favà, Assumpta Ródis i Antonio Salcedo
Correcció de textos: Agnès Toda
Disseny i maquetació: Alexandre Ayerdi

Artiga@inoutiproduccions.org
Apartat de correus 4115, 43007 Tarragona

